

Psychiatrie en Zwangerschap

De zwangerschapsgerelateerde psychiatrie of peripartum psychiatrie richt zich op vrouwen met psychiatrische problemen die zwanger willen worden, zwanger zijn of net bevallen zijn van hun kind. De zorg aan vrouwen die voor, tijdens en/of na de zwangerschap psychiatrische klachten ervaren of deze in het verleden hebben gehad, is al vele jaren een van de speerpunten van de afdeling Psychiatrie van het Erasmus MC. Ook verrichten wij wetenschappelijk onderzoek op dit gebied. Meer dan 300 vrouwen bezoeken per jaar onze polikliniek. Zij kunnen hier terecht voor diagnose en (kortdurende) behandeling. Zo nodig kunnen vrouwen gebruik maken van een speciale dagbehandeling. Per jaar betreft dit ongeveer 35 zwangere vrouwen en meer dan 30 vrouwen samen met hun kind. Tot slot maken gemiddeld 30 vrouwen per jaar gebruik van opname samen met hun kind op de afdeling Psychiatrie.

Psychiatrische problemen rond de zwangerschap

Voorbeelden van zwangerschapsgerelateerde psychiatrische problemen zijn:

- een zwangerschap of zwangerschapswens bij een vrouw die een psychiatrische aandoening heeft of heeft gehad;
- angst of depressieve klachten ontstaan tijdens de zwangerschap of na de bevalling;
- behandeling en begeleiding tijdens de zwangerschap van een vrouw die eerder na een bevalling een psychose of depressie heeft gehad. Dit heet ook wel een postpartum psychose of een postpartum depressie. (Postpartum betekent: na de bevalling);
- vragen over het gebruik van psychiatrische medicatie tijdens de zwangerschap of bij het geven van borstvoeding;
- een verstoorde band met het kind of andere zorgen over het kind in relatie tot psychiatrische problemen van de moeder en/of vader na de bevalling.

Polikliniek

De polikliniek richt zich vooral op het stellen van een diagnose, het geven van advies en uitleg, begeleiding en behandeling en eventueel een gerichte doorverwijzing, bijvoorbeeld naar een gespecialiseerd behandelcentrum of een GGZ-instelling in de buurt. We werken nauw samen met de afdeling Verloskunde. Door die samenwerking kan een vrouw direct na de bevalling, in het kraambed, in het ziekenhuis blijven, als dat op psychiatrische gronden noodzakelijk is. Ze verblijft dan op de afdeling Verloskunde en wordt dagelijks door de psychiater bezocht. Zo kan poliklinisch de psychiatrische begeleiding van de vrouw in het kraambed doorgaan.

In samenwerking met de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie hebben wij daarnaast een polikliniek voor ouders met psychiatrische problemen en hun kind in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Een verwijzing naar deze 'combipoli psychiatrie/kinder- en jeugdpsychiatrie' is aangewezen als er zorgen zijn over de ontwikkeling van het kind in relatie tot psychische klachten van een of beide ouders. Daarbij kan het gaan om: een te sterke of juist afwezige band met het kind, moeite met het volhouden van de verzorging, voedingsproblemen, overmatig huilen en/of slaapproblemen. Deze poli richt zich vooral op het in kaart brengen van (bedreigende factoren in) de ontwikkeling van het kind en de ouder-kindinteractie. Indien nodig kan individuele ouder-kindtherapie plaatsvinden of wordt doorverwezen naar de moeder-kinddagbehandeling.

Dagbehandeling

De afdeling biedt drie vormen van dagbehandeling: een dagbehandeling voor zwangere vrouwen en twee voor moeders met hun kind tot de leeftijd van maximaal 1 jaar. De behandeling bestaat uit verschillende therapieën, zoals themabesprekingen, groepspsychotherapie, psychomotore therapie en activiteitentherapie.

De dagbehandeling voor zwangere vrouwen vindt één dag per week plaats en wordt gevolgd in een groep van maximaal 8 vrouwen. Deelname loopt tot de 8e maand van de zwangerschap en daarna vervolgens zolang als men het volhoudt om te komen. Doel van de dagbehandeling is de komende bevalling en het aanstaande moederschap met minder psychische klachten en meer vertrouwen tegemoet te kunnen treden. De twee dagbehandelingen voor moeder en kind zijn gericht op het verminderen van psychische klachten bij de moeder en het vergroten van het vertrouwen in het moederschap en de omgang en band met het kind. Hiermee willen we bereiken dat de moeder ondanks de psychiatrische klachten toch zo goed mogelijk voor haar kind kan zorgen. Beide dagbehandelingen voor moeder en kind worden gevolgd in een groep van maximaal vier vrouwen en hun baby en vinden wekelijks een dag in de week plaats. Deze dagbehandeling duurt in totaal drie maanden. Eén van de twee dagbehandelingen voor moeder en kind organiseren wij in samenwerking met de Riagg Rijnmond en is bestemd voor vrouwen met een ernstigere psychiatrische problematiek.

Behandeling in de kliniek

Bij ernstigere psychiatrische klachten kan een opname noodzakelijk zijn. Moeders kunnen dan samen met hun baby (tot de leeftijd van maximaal 6 maanden) na de bevalling opgenomen worden in de psychiatrische kliniek. De moeders krijgen daar een behandeling voor hun psychiatrische problemen. Daarnaast bieden we specifieke therapieën aan met als doel de kwaliteit van de relatie tussen moeder en kind te verbeteren. Deze moeder-kindtherapieën worden zowel individueel als in groepsverband gegeven en omvatten onder andere babymassage, moeder-kindtherapie door een psychomotorisch therapeut en individuele 'video-interventiebegeleiding'.

Betrokken disciplines

Op de afdeling werken psychiaters, artsen in opleiding tot psychiater, psychologen, psychotherapeuten, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen, psychomotorische therapeuten, creatieve therapeuten, activiteitenbegeleiders en afdelingsassistenten.

Voor onderzoek en behandeling van lichamelijke ziekten kan de afdeling alle universitaire medische specialisten in consult vragen en uitgebreid laboratoriumonderzoek doen. Dit garandeert een optimale lichamelijke diagnostiek en behandeling van onze patiënten.

Landelijk Kenniscentrum Psychiatrie en Zwangerschap

Vanuit het Erasmus MC is het initiatief ontstaan voor het oprichten van een Landelijk Kenniscentrum Psychiatrie en Zwangerschap (www.lkpz.nl). Dit centrum heeft als doel zowel patiënten als behandelaren op de hoogte te houden van de meest recente inzichten en behandel mogelijkheden op het gebied van de zwangerschapsgerelateerde psychiatrie.

Wetenschappelijk onderzoek

De afdeling doet onderzoek naar (biologische) oorzaken van postpartum psychose en depressie en de behandeling ervan. We onderzoeken ook hoe terugval na een volgende zwangerschap voorkomen kan worden. Daarnaast loopt er een onderzoek naar de effectiviteit van de dagbehandeling voor zwangere vrouwen. In samenwerking met de afdeling Kinder- en Jeugdpsychiatrie wordt er onder andere binnen Generation R onderzoek gedaan naar de invloed van psychiatrische problemen van de ouders op de ontwikkeling van het kind. Ook is er een samenwerkingsverband met de afdeling Verloskunde waarin een methode wordt ontwikkeld om het opsporen en behandelen van zwangere vrouwen met psychische klachten tijdens de zwangerschap te verbeteren.

Contact

Afdeling Psychiatrie, Erasmus MC
Dp gebouw
P3 Zorglijn ziekenhuispsychiatrie
's-Gravendijkwal 230, 3015 CE Rotterdam
Telefoon: 010 - 7033654
E-mail: ziekenhuispsychiatrie@erasmusmc.nl

Meer informatie/ website

www.erasmusmc.nl/psychiatrie/patientenzorg/p3/

Landelijk Kenniscentrum Psychiatrie en Zwangerschap: www.lkpz.nl